

Willem Molengraaff

Prof. mr. dr. Willem Leonard Pieter Arnold Molengraaff was een van de invloedrijkste juristen op het gebied van het privaatrecht in Nederland aan het eind van de 19e eeuw en het begin van de 20e eeuw. Hij werd geboren op 10 mei 1858 (Afb 1) in Nijmegen in het pand hoek Begijnenstraat 8-10/ Lange Hezelstraat 14-16, het pand waarin het oudste (hoofd-)postkantoor van Nijmegen in gehuisvest was. In 1958 is naar aanleiding van zijn 100 geboortedag een gedenksteen in de gevel aangebracht (Afb 2).

Afbeelding 1

Molengraaf kreeg zijn opleiding aan de Latijnse School in Nijmegen en ging daarna in 1875 rechten studeren in Leiden. Vier en een half jaar later verdedigde hij zijn proefschrift met de titel *De Internationale Averij Grosse Regeling*, over de verdeling van kosten bij het verloren gaan van schepen of scheepsladingen. Na zijn promotie werkte Molengraaff als advocaat en rechter-plaatsvervanger in Amsterdam. In 1881 trad hij in het huwelijk met Heiltje Johanna Henriëtta Abelev. Het echtpaar zou vijf kinderen krijgen.

Afbeelding 2

In 1882 verscheen het eerste nummer van *Rechtsgeleerd Magazijn*, een juridisch tijdschrift dat Molengraaff samen met enkele vrienden opgericht had. Molengraaff publiceerde veel, niet alleen in dit blad, maar ook daarbuiten. In 1883 verscheen zijn rapport over de verschillen tussen het burgerlijk recht en het handelsrecht. Hij was

van mening dat er geen apart handelsrecht diende te bestaan, maar dat het onderdeel moest zijn van het burgerlijk recht. Die opvatting zou jaren later leiden tot de opname van het Wetboek van Koophandel in het Burgerlijk Wetboek (Afb 3 en 4). Ook bij het opstellen van de Faillissementswet speelde Willem Molengraaff een belangrijke rol.

De zesentwintigjarige Molengraaff verliet in 1885 de advocatuur en werd in datzelfde jaar benoemd tot Hoogleraar Handelsrecht aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Hij doceerde en publiceerde over onderwerpen als de onrechtmatige daad, de rechtsbescherming van arbeiders en de plichten van vaders voor hun onwettige kinderen. Ook maakte hij een wetsontwerp voor het Zeerecht.

In 1917 nam professor Molengraaff afscheid van de universiteit. Hij was teleurgesteld in de mate waarin zijn wetsvoorstellen door de politiek werden opgepakt en aanvaardde een functie als commissaris bij de Rotterdamse Bankvereniging. Hij bleef echter hameren op de herziening van het Handelsrecht, onder meer door het oprichten van de Vereniging Handelsrecht. Zijn oude wetsontwerp voor het Zeerecht werd in 1920 alsnog tot wet verheven. Molengraaff was als jurist zijn tijd vaak ver vooruit.

Afbeelding 3

Willem Molengraaff overleed op 72-jarige leeftijd en werd op 10 juli 1931 begraven op de Tweede Algemene Begraafplaats in Utrecht. Hij is echter niet vergeten: aan de Universiteit Utrecht is het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht naar hem vernoemd.

Jan Opden Camp

Noot

1. Zie het artikel over "Het geheim van de SPAR in de Lange Hezelstraat" in *Novioposta* 2022-2.

Bron

https://nl.wikipedia.org/wiki/Willem_Molengraaff

Afbeelding 4